Реклама

Головна » Аналітика » Інтерв'ю

Заброньовані підприємства генерують 60% податків: інтерв’ю з Олексієм Соболевим

07:00 18.05.2026 Пн

26 хв

РОСТИСЛАВ ШАПРАВСЬКИЙ

ЮРІЙ ДОЩАТОВ

Олексій Соболев (Фото: прес-служба Мінекономіки)

Не витрачай час на шум! Читай тільки суть з **РБК-Україна у Google**

Економіка України демонструє ознаки "відскоку" після важкої зими, проте бізнес стикається з новими викликами: від дефіциту кадрів до запровадження європейських екологічних податків.

Міністр економіки, довкілля та с/г Олексій Соболев в інтерв’ю РБК-Україна розповів, чому уряд вирішив змінити умови програми кешбеку, як бронювання допомагає наповнювати бюджет та які стратегічні активи готують до великої приватизації вже цього літа.

Читайте також: Від Жеваго до Коломойського: чи зможе держава покарати олігархів та не знищити їхній бізнес

> **Головне:**
>
> - **Економічне відновлення:** після падіння ВВП на початку року через обстріли енергетики у березні-квітні почалося зростання промисловості.
> - **Ефективність бронювання:** в Україні заброньовано 1,37 млн осіб, ці підприємства забезпечують близько 60% усіх податкових надходжень.
> - **Велика приватизація:** від продажу великих активів цього року очікують отримати близько 10 млрд гривень.
> - **Оптимізація держпрограм:** Мінекономіки проводить аудит усіх програм підтримки, щоб закрити неефективні та сфокусувати кошти на найбільш дієві.
> - **Трансформація кешбеку:** програму "Національний кешбек" продовжать на два роки, фокус – на соціальні підтримці.
> - **Ринок праці та міграція:** Україні потрібні нові працівники, пріоритет – залучення внутрішнього резерву та повернення біженців.

"70% коштів кешбека витрачають на комуналку"

– Уряд вирішив продовжити програму "Національний кешбек" ще на два роки. Чому вирішили продовжити цей експеримент? Чому саме на два роки?

– Строк два роки обумовлений терміном дії експериментальних постанов Уряду.

Продовжили, бо бачимо ефект. 41% користувачів програми стали купувати українські товари частіше. 71% з них прямо вказують, що причиною зміни поведінки став саме кешбек – такі дані наводить Mastercard у своєму дослідженні.

Реклама

НОВИНИ

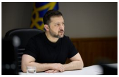

Захист залізниці, АЗС та критичних підприємств від обстрілів посилять, - Зеленський

Реклама

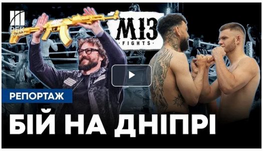

Також, за даними торгових мереж, продажі українських товарів зросли на 7-9%, маємо перетікання попиту з імпортних товарів на українські.

– Це не трапилося через те, що зменшився імпорт, бо він став значно дорожчим?

– Немає настільки стрімкої девальвації гривні. Водночас у наших виробників зростають витрати на електроенергію, логістику, зарплати і відновлення. Крім того, іноземні уряди часто субсидують свою продукцію. Польські сири – приклад. Для багатьох товарів **кешбек є шансом конкурувати з субсидованим імпортом**.

Цього року ми збільшили до 15% кешбек на товари, де частка імпорту перевищує 35%. Це більшість непродовольчих товарів і деякі продукти, ті ж тверді сири.

Одночасно зменшили до 5% кешбек на товари, де наші виробники домінують. В такий спосіб допомагаємо там, де найбільше агресивного імпорту. Ці зміни, до речі, ще й знизили витрати на програму на 100 млн гривень на місяць.

– На що переважно використовують кешбек?

– 70% коштів кешбека витрачають на комуналку. Решта – на українські товари або послуги, всі кошти залишаються в економіці. Більшість користувачів мають сімейний дохід до 40 тисяч гривень, отже, кешбек має і важливу соціальну функцію.

– Що державі це коштує?

– Кешбек після внесення змін коштує приблизно 450 млн гривень на місяць. **Паливний кешбек – 20 млн на день**. Але він буде продовжений тільки на травень.

> **Читайте також:** Гроші "згорять": що треба зробити до 15 травня, аби не втратити свій "Нацкешбек"

– Якщо брати не великі мережі, а, наприклад, окремі невеликі магазини десь в регіонах. Такий бізнес готовий долучатися до програми?

– В програмі беруть участь 1500 торгових мереж і магазинів – від АТБ, "Аврори" і "Епіцентру" до невеликих крамниць. Виробник може використовувати будь-яку систему оподаткування, заклади торгівлі повинні бути на загальній системі оподаткування, приймати оплату картками і видавати фіскальні чеки. Так спрямовуємо кошти в найбільш легальний сегмент економіки з найбільшою податковою віддачею.

"Економіка відновлюється трохи швидше, ніж ми очікували"

– Є попередні дані про падіння ВВП в першому кварталі. Які причини?

– Ви ж тут жили взимку? У січні-лютому було скорочення ВВП місяць до місяця попереднього року. Більше ніж на 1% впав ВВП, тому що були удари росіян по енергетиці, блекаути і так далі. Зараз ми бачимо інтенсивне відновлення у березні та квітні.

Нині Держстат вийшов з даними, що промисловість в березні – плюс 4,5%, переробна промисловість – плюс 6,2%. Тобто падіння в перші два місяці року було через нестачу електроенергії і удари росіян по енергетиці.

Вже з березня йде сильний відскок, і **економіка відновлюється трохи швидше, ніж ми очікували**.

Окрім цього, ви можете подивитися останні дані Національного банку за минулий місяць. Індекс ділових очікувань – 51,7 %. Це більше, ніж у квітні минулого року.

– Який вже є ефект війни в Ірані і подорожчання пального на економічні показники в Україні? І який може бути, якщо війна буде затягуватися?

– Перше, звісно, це має ефект на інфляцію. Ви бачите, що політика Національного банку не пом'якшується, тому що у нас є немонетарні чинники, які впливають на інфляцію.

Друге – це те, що воно може впливати на сповільнення ВВП. Але враховуючи, що у нас зараз є відновлення після зимового падіння, то нам здається, що ці ефекти один одного компенсують.

Можна чітко дивитися по агросектору. Там є два впливи. Один – через пальне, інший – через дорожчі ціни на добрива. Добрива вже переважно закуплені, тому підвищення ціни на нього на 35% поки не дуже відчутно.

Тепер щодо пального. В середньому на гектарі використовується близько 60 літрів дизелю на рік – 20% на весняну посівну, на збирання врожаю – 15%. Решта – на осінь. Якщо на паливо буде додатково десь 800 гривень на гектар, то в собівартості це приблизно 100 гривень на одну тонну кукурудзи.

Враховуючи, що кукуруза коштує до 11 тисяч гривень за тонну, то це не таке значне підвищення собівартості. Такі цінові шоки вже були у 2022 році і раніше. Ми їх переживали.

> **Читайте також:** Від заморозків до +31: по яких рослинах на городах і в садах "вдарила" травнева погода

– Чули вже негативні прогнози по врожаю. Ніби менше посіють і менше зберуть.

– Ми очікуємо цього року такий самий врожай, як і у минулому році. Це 80 мільйонів тонн – 20 млн тонн олійних і 60 млн тонн зернових.

Ми бачимо зараз кращу вологість ґрунтів, а отже в липні буде навіть кращий урожай. Тому негативні фактори компенсуються позитивними, врожай буде схожий на минулорічний.

"У нас буде 2,1-2,2 мільйони користувачів паливного кешбеку"

– Коли відбувся стрибок цін на пальне, уряд відреагував паливним кешбеком. В кінці травня його дія закінчиться. Скільки людей скористалося цією програмою?

– Паливний кешбек використовує більше двох мільйонів українців, люди ще додаються. На піку, коли ми запустили програму, **в день додавалося до 100 тисяч нових користувачів**. Зараз – до 1 тисячі. В підсумку у нас буде 2,1-2,2 мільйони користувачів паливного кешбеку.

До речі, цей кешбек таргетований. Ми перевірили, якими автомобілями володіють ті, хто його отримують. **На 91% – це масові авто типу Ford Focus і Renault Megane, Daewoo, ВАЗ, або авто старіше 10 років**.

Це програма self-selective (кожен сам обирає, користуватися чи ні - ред). І ми бачимо, що нею користуються ті, кому дійсно це потрібно. В інших країнах застосовували зниження акцизів. І це не self-selective, а для всіх. Нижчий акциз використовують всі – і ті, в кого, наприклад, великий джип. Таким чином, наша програма більш заощадлива і таргетована.

– А для бізнесу розробляється якийсь механізм?

– Ми розглядали це. Це ж не вперше таке, коли є інфляція через паливо. Наприклад, для аграрного сектору ціна пального потім перекладається в ціни, за якими ми експортуємо товар. Це дозволяє підприємствам зберігати маржу, поки логістичні маршрути працюють.

Головний пріоритет уряду зараз – щоб не було в жодному разі ніякого дефіциту пального. І ми працювали, і президент домовився з партнерами на Близькому Сході щодо поставок палива. Це головне.

РБК-УКРАЇНА

Міністр Соболев пояснив необхідність продовження програми "Національний кешбек" (Фото: прес-служба Мінекономіки)

– Після запуску нафтопроводу "Дружба" імпорт пального збільшився з Угорщини? Вони ж можуть переробляти російську нафту лише для себе і для експорту нам. Ваш колега Денис Шмигаль сказав, що ціна палива може навіть зменшитися через імпорт після запуску "Дружби".

– Мережі регулярно працюють, проблем з закупівлями в них немає і ціни в них ринкові. Насамперед, вони купують паливо у поляків.

– Володимир Зеленський доручив уряду розробити додаткові програми для стримування зростання цін на товари першої потреби для населення.

Він сказав, що найближчими тижнями обговорить з прем'єр-міністром Юлією Свириденко і з вами питання податкової стратегії, детінізації економіки та реальної підтримки українців та українського бізнесу. Що це за програми та коли вони можуть заробити?

– Ці програми поки на рівні опрацювання з іншими міністерствами.

– У нас була "Зимова підтримка", потім ситуативно відреагували з кешбеком на пальне. Можливо, на осінь і на зиму можуть плануватися якісь подібні формати?

– Ми проаналізували всі програми, які впроваджували. Вони розбиті на три сегменти. Перший – це **термінові програми**, які закривали якісь складнощі, які виникали взимку такі як зарядні станції чи Пакунок тепла.

Інші – **соціальні програми** для підтримки менш захищених верств населення. Третій сегмент – це **економічний**, наприклад, енергетичні кредити "5-7-9", щоб бізнеси готувалися до зими, будували додаткову генерацію. І це довгострокові програми, які працюють більше ніж одну зиму.

Зараз ми подивилися всі програми, проаналізували, готуємо комплексний механізм. Дуже багато різних міністерств в цьому приймало участь.

Ми розуміємо, що нам потрібно мати якийсь резерв. Наприклад, у нас був “Пакунок тепла”, понад 100 тисяч пакунків ми роздали. Зараз плануємо розширити інвестиційні програми, щоб ОСББ, приватні будинки, бізнеси купили собі генератори, все інше, щоб пройти зиму.

Окремо ми подивилися на всі програми, які надавали підтримку соціального захисту і ми будемо їх фокусувати.

– А що з ресурсом на ці програми? Гроші є?

– Це бюджети Мінекономіки, Мінсоцполітики, Мінрозвитку, Міненерго, донорська підтримка і гроші міжнародних фінансових організацій. Це дуже великий пул ресурсів, який вже забюджетований. Тепер ми просто його організаційно координуємо, щоб сфокусуватися на кращих програмах.

Ми подивилися, по яких кращі показники і куди можна направити більше коштів. Якісь програми, мабуть, треба зупинити, тому що або заскладний механізм доступу, або вже немає тієї потреби. Тому ми зараз організаційно оптимізуємо бюджет і донорські кошти.

> **Читайте також:** ЄС готує важливий крок щодо надання Україні кредиту на 90 млрд євро, - Politico

– Рішення по кредиту ЄС на 90 млрд євро якось активізує цей напрямок? Чи можемо ми витрачати ці гроші?

– Якщо ви подивитесь на дефіцит бюджету, то він закривається якраз з цього кредиту ЄС в 90 млрд євро. Тобто **ніяких додаткових грошей, які можна було б розподілити понад те, що вже враховано в законі про держбюджет, не буде**. Кредит просто забезпечує виконання вже запланованих заходів.

– Так а ці нові програми, які президент запропонував розробити, потребуватимуть додаткових грошей?

– Ми в середині бюджетів міністерства дивимося, як оптимізувати те, що є. Ситуація змінюється і ми змінюємо свої політики, переглядаємо програми.

Як приклад, минулого тижня ми прийняли програму стимулювання для середніх і великих підприємств будівництва енергетики під 10% через Національну установу розвитку. І там немає обмеження, на відміну "5-7-9", по розміру компанії. Ліміти - до 25 млн євро на об’єкт. І це програма Мінекономіки.

Ми бачимо, що по якимось програмам не використовуємо гроші, тому направимо їх на цю програму, щоб бізнес міг пройти зиму.

Крім цього в межах "5-7-9" є кредити під 0% до 10 млн гривень на газову генерацію і генератори, а також до 250 млн гривень на будь-яку генерацію на звичайних умовах "5-7-9".

– Я мав на увазі, чи буде стимулювати кредит ЄС нові соціальні ініціативи, нові програми. Чув думку, що якщо без кредиту виникало стільки соціальних ініціатив, які часто називають популістськими, то після рішення по кредиту та отримання грошей обмежень для подібних ініціатив зовсім не буде.

– Ми намагаємося оптимізувати те, що в нас існує, тому що, окрім економічної сфери, цей кредит йде також на оборонну сферу.

– До речі, українська сторона хотіла, щоб цей кредит пішов на

відновлення енергетики. Але в ЄС поки не погоджуються на це.

– Лише частина цього кредиту. І це питання до Міненерго і Мінфіну.

– Згоден. Але відновлення енергетики в перспективі буде впливати і на розвиток економіки, на ВВП.

– Ми розподіляємо резервний фонд. Більша його частина пішла саме на плани стійкості, щоб можна було розпочати відбудову, продовжити захист, будівництво додаткових потужностей для критичних об'єктів, в тому числі водопостачання.

Таким чином все буде побудовано. Євросоюз дає гроші в бюджет. Тому програми по плану стійкості будуть профінансовані з бюджету.

"Завдання НБУ тримати нормальну стабільну валюту стає складнішим"

– Якщо повернутись до питання стимулювання українських товаровиробників. У вас нема з НБУ дискусії про запровадження якихось бар'єрів на некритичний імпорт?

– Якщо подивитися по категоріях, то українське споживання імпорту супер базове. В першу чергу, це паливо, велика частина якого йде на Збройні Сили. Далі – різноманітне обладнання чи устаткування, яке теж йде на Збройні Сили. Потім автомобілі, які також йдуть на Збройні Сили.

Тобто з того, що можна назвати некритичним, залишається дуже небагато. Що ж стосується електрокарів, то податкову пільгу вже прибрали.

Олексій Соболев розповів РБК-Україна про пріоритети уряду у 2026 році (Інфографіка: РБК-Україна)

– У бізнесу є питання до НБУ щодо валютних обмежень, виводу дивідендів. У Нацбанку є свій план пом'якшення цих обмежень. Але все одно у бізнесу досить багато скарг. Чи не вважаєте ви, що треба більш рішуче діяти в плані зняття обмежень?

– Це комплексне питання. Наш платіжний баланс погіршується, в тому числі через подорожчання палива. Таким чином, **завдання Національному банку тримати нормальну стабільну валюту, нормальний рівень резервів стає складнішим**.

Плюс, є складна дискусія з МВФ, який нас кредитує і має бути впевненим, що програма нормально закінчиться за чотири роки.

Щоб інвестувати в Україну, компаніям важливо знати, що вони можуть вивести доходи. Це вже Нацбанк дозволив. Але вони кажуть, що в них є багато кредитів, які взяті до війни. Вони кажуть, якщо їм дозволити віддавати ці кредити, то вони зможуть залучати більше нових. Ми говоримо про це з Нацбанком.

В останні місяці ми провели велику роботу з МВФ і НБУ і дозволили по певним категоріям товарів повертати валютну виручку не через 180, а через 270 днів. Наприклад, це сільськогосподарська та спеціалізована техніка.

І ми прямо рухаємось тут по конкретних блоках товарів, тому що на весь експорт чи імпорт (збільшувати строки повернення - ред.) буде, по-перше, занадто витратно. По-друге, на жаль, **деякі українські бізнеси можуть скористатися цим і просто не повертати виручку**.

Тому детальна робота зараз йде.

"Додаткові гроші збирають переважно китайські платформи"

– Хочу уточнити з приводу європейського кредиту. Запровадження ПДВ для ФОПів має увійти в умови надання бюджетної підтримки. Вона буде йти за двома механізмами – макрофінансова допомога, за яку відповідає Мінфін і по програмі Ukraine Facility – це вже відноситься до сфери Мінекономіки. В яку програму увійде ця умова?

– Ми відповідаємо за блок Ukraine Facility і там таких вимог немає. Але по цій програмі будуть і далі перемовини. В них приймають участь і депутати. По оновленню програми – це трохи довший шлях.

– Як міністр економіки як ви взагалі оцінюєте кроки, які уряд напрацював разом з МВФ щодо детінізації і по фіскальним питанням?

– Ініціативи по посилкам вирівнюють правила гри на ринку. Бізнес-спільнота це підтримує, тому що наразі **додаткові гроші збирають переважно китайські платформи**.

Українські виробники до нас зверталися стосовно того, що вони іноді не можуть конкурувати з китайцями, тому що китайці не сплачують 20% мита, і це нечесно.

Головна наша задача – не ускладнити життя виробникам і споживачам. Законопроект так і виписано. Податок буде сплачуватись платформами і для споживача нічого не зміниться. Як ти купував на платформі, так і будеш купувати. І оце головна вимога, тому тут це **бізнес-позитивний закон**.

– А по частині ПДВ для ФОПів, в рамках цієї детінізації? Це ж не тільки про наповнення бюджету…

– Це теж вирівнювання правил. Але ми розуміємо, що бізнес і ФОПи так негативно сприймають ці пропозиції не тільки через сам факт оподаткування, а через те, що адміністрування ПДВ – дуже складне.

Якщо зараз запитати у бізнеса, що вони виберуть – додатковий податок або не змінювати податки, але зі складнішим адмініструванням, то скажуть: "давайте ми більше заплатимо і далі будемо працювати на спрощенній системі".

Ми це розуміємо, тому, по-перше, треба спрощення адміністрування для платників ПДВ. Це, мені здається, всі підтримають. І зараз Мінфін це розробляє. По-друге, ми говорили з МВФ про це, і вони відтермінували цю норму щодо запровадження ПДВ для ФОПів.

Але це також частина європейських директив. Тому задача проста, і ми зараз говоримо, що питання не у відсотках, а в адмініструванні. І ми над цим працюємо.

– Якщо не вдасться виконати умову про посилки, тобто зняти обмеження для оподаткування посилок у 150 євро до кінця травня, то можуть знову виникнути проблеми з МВФ?

– Ті перестороги, які були в першому варіанті законопроекту про посилки, вони всі вже зняті.

"Питання по CBAM треба вивести на політичний рівень в Єврокомісії"

– Є ще одне важливе питання, яке хвилює бізнес. Чому не вдалося домовитися про відтермінування введення механізму вуглецевого коригування імпорту (CBAM), який з січня почав повноцінно діяти?

Металурги показують зараз велике падіння через це. По підрахункам, за пару років можна втратити кілька мільярдів доларів.

– Наш аналітичний центр (ІЕД) з німецькими фахівцями (Berlin Economics) робив нещодавно оцінку. Втрати українського експорту в Європу на цей рік оцінюється у 1,4 млрд доларів.

Ми проводили активні перемовини по цьому питанню і минулого, і цього року. Нам здається, що Єврокомісії складно прийняти рішення. Чесне рішення тут очевидно – це **скористатися ситуацією форс-мажор** і відтермінувати на час війни нарахування цих податків.

Єврокомісія, наскільки ми розуміємо, боїться, що це відтермінування для нас викличе додаткову реакцію від інших країн. **Хоча ми кажемо їм, що такої війни ніде більше немає.**

І друге – вони не вірили нашим розрахункам, а оцінки Єврокомісії показували значно м'якший ефект. Ми буквально два тижні тому в Брюсселі зустрічалися з усіма департаментами, які за це відповідають.

Врешті вони визнали, що не були праві в розрахунках. Зараз, на технічному рівні, можна вирішити частину питання. Але далі рішення має бути прийнято на політичному рівні.

Ми так само говорили з Урсулою фон дер Ляйєн про це, коли вона була в Києві. **Зараз ми маємо винести питання про визнання форс-мажору на політичний рівень в Єврокомісії і звільнити Україну від цього податку на поточний рік**.

Технічний бік питання наступний: розрахункові оцінки цього карбонового податку для України значно відрізняються від фактичних, на жаль, в сторону збільшення.

Таким чином, якщо ми їм верифікуємо фактичні показники податку, то буде дешевше. Безвідносно того нам відтермінують ці сплати чи ні. Для цього в Україні мають бути визнані верифікатори.

Верифікатори можуть бути тільки з європейських країн. Знову ж таки, так побудована європейська регуляція. **Ми нарешті домовилися з німцями, які направлять сюди верифікаторів**, зараз розмовляємо зі шведами, які зможуть акредитовувати наших верифікаторів, зможуть завершити технічну роботу і цей податок так само знизити.

Соболев каже, що Єврокомісія помилилася в оцінках щодо CBAM (Інфографіка: РБК-Україна)

І окремо ми розробляємо закон про торгівлю викидами. Логіка тут наступна. Коли у нас буде схожий податок, його можна буде зараховувати в сплату податку європейського і далі використовувати на зелені проекти в Україні.

Це значно кращий метод дострокового вирішення цього питання. Зараз закон вже напрацьований та найближчим часом буде внесений в Верховну Раду.

"Влітку буде оголошено багато приватизаційних аукціонів"

– Давайте поговоримо про приватизацію. Що уряд сподівається продати цього року? Миколаївський глиноземний завод, ТРЦ Ocean Plaza, ОПЗ, Демуринський ГЗК, який займається видобутком та збагаченням титану, ОГХК, Запорізький титано-магнієвий комбінат та "Центренерго".

Що з цього можна реально продати? Але по грошам очікується не так багато – лише 2 млрд гривень.

– 2 млрд гривень – це лише мала приватизація. За чотири місяці Фонд держмайна вже реалізував об'єктів на 1 млрд грн, і тому ми очікуємо зазначеного перевиконання планів.

Фонд зараз дуже пожвавився після приходу туди Дмитра Наталухи. І ми бачимо більшу зацікавленість інвесторів з різних країн – Європа, США... Цього року ми точно очікуємо приватизацію ОПЗ, Демуринського ГЗК, Ocean Plaza, і Миколаївського глиноземного заводу.

Ще є кілька менших активів, які теж готуються до продажу. Влітку буде оголошено багато приватизаційних аукціонів, в тому числі, кілька аукціонів великої приватизації. Зараз ми бачимо, як іноземні інвестори серйозно їздять і оглядають об'єкти, щоб потім брати участь в аукціонах.

> **Читайте також:** Продадуть не тільки Ocean Plaza: які державні гіганти підуть з молотка цього року

– Скільки можна буде отримати грошей?

– Це 70-100 млн доларів за кожний актив. Ми очікуємо 10 млрд гривень надходжень від великої приватизації, і хоча б 3 млрд від малої.

– Чи є співпраця з Міжнародною фінансовою корпорацією (IFC) по цьому напрямку?

– З IFC у нас гарна співпраця. Вони будуть і технічно допомагати виставляти ці активи на продаж, а також готові допомагати із залученням іноземних інвесторів у великі стратегічні державні компанії.

– Яких?

– Наприклад, на "Укрнафту" є великий попит, і інші подібні активи.

– Про яку частину "Укрнафти" йде мова. Це якийсь суттєвий пакет, чи, скажімо, 3%? І у кого зацікавленість?

– У різних країн є зацікавленість. Частку я не можу сказати, але це точно не 3%.

Це не портфельні інвестори, а стратегічні інвестори, нафтові компанії, які дивляться на "Укрнафту".

– Як працює українсько-американський інвестиційний фонд? Було багато скепсису щодо цього. Наразі яка ситуація?

– Наразі фонд працює. Скепсис був даремний. Відкритий веб-сайт, куди можна подавати проекти. 280 заявок вже надійшло, підписані угоди про нерозголошення.

Перша інвестиція вже зроблена. Це SineEngineering – компанія, яка виробляє компоненти зв'язку для дронів. Це почали опрацьовувати ще до того, як розпочалася війна в Ірані.

Зараз готуємо проекти в логістиці, енергетиці і критичних матеріалах. Ми очікуємо хоча б ще три додаткові угоди цього року.

Фонд зараз дуже активний, і навколо нього вже формується значний інтерес до співінвестування. Він фактично виконує роль каталітичного капіталу та своєрідного знаку якості для ринку, оскільки міжнародні фінансові інституції та інші інвестори часто орієнтуються на це як на сигнал довіри та додаткової перевірки проекту.

"Нам потрібна будь-яка генерація, щоб економіка зростала"

– Коли планується перегляд макропоказників? У Нацбанку вже анонсували таку можливість. Вірогідно, доведеться збільшувати показник інфляції і зменшувати ВВП?

– Зараз ми готуємо перегляд макропрогнозу. Він готувався для бюджету до зими, тому, звісно, він буде переглядатися.

– Через зимові обстріли, іранську війну?

– Ми переглядаємо прогноз всередині року завжди. Зараз у нас бюджет сплановано зі зростанням ВВП 2,4%, прогноз буде зменшений, тому що у нас був від'ємний ВВП в січні і лютому.

– Якщо війна закінчиться у поточному році, економіка почне потрохи відновлюватися. Чи вистачить нам енергетичних потужностей? Як Мінекономіки бачить Запорізьку АЕС в контексті відновлення України після війни? На які потужності ми розраховуємо?

– В питаннях збільшення виробництва енергії і зростання ВВП кореляція майже 90%. Тобто це практично одне і те саме. Тому нам необхідно розбудовувати додаткові енергопотужності.

Що ми робимо для цього як уряд? Ми спростили всі можливості для підключення, спростили переведення землі під будівництво нових потужностей. Нам потрібно будувати багато генерації, і це безвідносно до того, коли закінчиться війна.

Ми розуміємо, що **у випадку закінчення війни ризики значно скоротяться і таких проектів буде більше, особливо у вітрогенерації**. Нам потрібна будь-яка генерація, в тому числі і нова атомна, щоб економіка зростала.

– А є розрахунки, наскільки великий ризик збільшення дефіциту електроенергії у випадку закінчення війни?

– Дефіцит електроенергії у нас виникає через те, що Росія систематично нищить наші енергетичні потужності. Навіть "Нафтогаз" свої газові спроможності відновлює за півроку.

Подивіться на Близький Схід. Вони кажуть, що у них на відновлення підуть роки. Тому ми швидко відновлюємо потужності. Коли буде зупинка війни, ми швидше будемо відбудовуватись, ніж зараз.

Блекаути та обстріли взимку вдарили по темпам економічного розвитку (Інфографіка: РБК-Україна)

– Наскільки реалізується державна програма страхування воєнних ризиків? Не всі можуть це зробити, є проблеми з перестрахуванням.

– Наше завдання – напрацювати масовий інструмент. Для пілоту за три місяці результат гарний. Діє компенсація до 30 млн гривень втрат для бізнесу в прифронтових регіонах. Вже 135 заявок отримали, з них схвалили 79 на майже 2 млрд гривень. Тобто модель працює.

Ми також компенсуємо страхові премії – схвалено 39 заявок і чотири поліса з них на енергетичні об'єкти. Є вже один випадок, коли люди застрахувались через компенсацію для прифронтових регіонів, а до них прилетіло. Це до мільйона гривень збитків, готуємо страхову виплату.

Страховий ринок каже, що щойно виплата відбудеться, то довіра і інтерес до програми з боку бізнесів зросте. Зараз ми обговорюємо з Національним банком, щоб він враховував страхування військових ризиків в своїх нормативах що дозволить знизити ризиковість позичальника. Рада фінстабільності схвалила такий підхід.

Окремо говоримо з кількома міжнародними фінансовими інституціями з США і Європи, як забезпечити більше покриття перестрахування. Для того, щоб вони структурували фінансовий механізм, в який міжнародні донори заллють кошти, щоб значно розширити ці програми.

"Критично важливі підприємства генерують 60% податкових надходжень"

– Зараз є багато думок про необхідність змін в підходах до бронювання. Міноборони готує певну реформу цього процесу, вочевідь разом з вами. Чи є розуміння, що зміниться? Чи можуть бути переглянуті критерії, прибрані якісь галузі для бронювання?

– Зараз пріоритети мають сектори, які критично важливі для функціонування держави. Це ОПК, енергетика, медицина, ЖКГ. І на прифронтових територіях ми дали людям стовідсоткову можливість бронюватися.

Заброньовано 1,37 млн людей. За рік бронювання трохи зросло. Будуть ще хвилі стосовно бронювання. І ви бачите, що режим тримається. Чому? **Критично важливі підприємства, які заброньовані, генерують 60% податкових надходжень**.

Таким чином, через бронювання всього трохи більше мільйона людей з десяти мільйонів працюючих ми забронювали, власне, в тих підприємствах, які генерують не 10% податкових надходжень, а 60%. Це дійсно критичні підприємства, які мають працювати.

Ми постійно знаходимось в діалозі з Міноборони, і потрібно, звісно, балансувати. Є велика кількість людей, які в розшуку, в СЗЧ знаходяться, які не беруть участь чи трохи виключені з формальної зайнятості, і не працюють в Силах оборони. І це той резерв, який можливо виявити, щоб вони або працювали, або воювали.

Тому я хочу зняти спекуляції, що хтось зламає систему. Ви бачите, що трохи більше мільйона людей тримається на броні і це є критичні підприємства.

– Якісь зміни в переліку цих підприємств можуть бути?

– Ми дивимося, щоб система була чесна і регулярно раз в 6-9 місяців, переглядаємо переліки. Це нормальна робота для того, щоб система була жива.

– Ринок праці. Уже дуже помітно, що до нас приїжджають працівники з інших країні. Можна сказати, якими темпами йде такий заїзд і з яких країн?

– По ринку праці це явно питання номер один чи номер два для підприємців.

Ми підрахували, що для щорічного зростання ВВП на 7% в Україні в економіці потрібні на наступні 10 років 4,5 мільйони людей. Звідки вони беруться? З тих 30 мільйонів, які знаходяться на підконтрольній території, офіційно працюють 10,5. Тіньова зайнятість буде ще десь 2,6 мільйони.

Поза ринком праці 18 мільйонів людей, з яких дітей десь мільйонів 5, пенсіонерів, які не працюють – 8, і люди з інвалідністю. Ми бачимо, що можна додатково з тих людей, які мешкають в Україні залучити мінімум 2 мільйони. Це і молодь, і люди старшого віку - 50+.

Частково ми говорили в контексті бронювання про людей в розшуку та СЗЧ. **Це ті люди, які зараз також не приймають участь в ринку праці. Залучити всі ці категорії – перша наша мета.**

Друга – це повернення українців з-за кордону. Там більше 6 мільйонів. Ми проводили опитування, знаємо, що потрібно, щоб вони повернулися. Це гроші на переїзд, житло, школа, лікарня і далі робота. З роботою тут проблем не буде.

Зараз Міністерство соцполітики відкриває українські хаби, щоб тримати зв'язок і напрацьовувати з партнерами програми для повернення.

От це головне. Нам потрібні українці в Україні.

Ми провели "трудовий Кабмін" два тижні тому. Програми для молодих людей – щоб більше їх залучити в ринок праці - це те, над чим ми працюємо. І це значно легший і швидший ресурс, ніж додаткова міграція.

– Тобто поки що пошук трудових мігрантів не пріоритет?

– Ні.

– Майже всі ваші заступники чи ще не всі працюють в наглядових радах держкомпаній?

– Ні, поки що не всі. Всього 4 з 12: Марчак, Кіндратів, Артеменко, Петрук.

– Ви не вважаєте, що останні скандали з так званими "плівками Міндіча" дискредитують принцип і систему призначення наглядових рад?

– Чому ви так вважаєте?

– Коли приватні особи обговорюють перелік людей, які мають увійти до складу наглядової ради державної установи, а потім цих людей призначає Кабмін, це викликає питання, звісно, якщо це саме так.

Майбутні члени наглядових мають проходити складну процедуру тривалістю в мінімум два місяці, конкурс. Виникає питання, чи це все не імітація?

– Банки супроводжує Мінфін. Там дуже довга процедура з великою кількістю іноземних спостерігачів.

– Мінекономіки супроводжує енергокомпанії. Там не менша процедура. Візьмемо "Енергоатом", де нещодавно запрацювала нова наглядова рада.

– Значно краще зараз наглядова рада в "Енергоатомі". Вона дуже активно і дуже багато працює. Мої заступники там працюють спеціально для того, щоб швидше навести там лад.

– Плануються якісь рішення по зміні менеджмента компанії, який працював при старому керівництві і, можливо, пов'язаний з корупційним скандалом, і продовжує працювати і зараз?

– По-перше, Наглядова рада "Енергоатому" вже погодила запуск міжнародного executive search для добору нового керівництва компанії. Крім того, запустила конкурси на незалежні контрольні функції – внутрішній аудит, комплаєнс, ризики, корпоративного секретаря.

По-друге, Наглядова рада отримала інформацію від НАБУ, яка може свідчити про можливі кримінальні правопорушення з боку окремих посадових осіб компанії.

І за результатами відсторонила від роботи всіх осіб, яких подало НАБУ, а також зобов'язала менеджмент компанії почати внутрішнє розслідування щодо відповідних обставин.

– А можна назвати хоча б не прізвища, а посади?

– Керівник одного з ключових економічних підрозділів і ще кілька осіб. Всіх, на кого від НАБУ були документи, всіх відсторонили. (*Інтерв'ю записано до доручення Володимира Зеленського прискорити кадрові рішення в "Енергоатомі", зокрема, стосовно призначення голови правління компанії).*

Не пропустіть головне! Підпишіться на наші оновлення в Google!

Або читайте нас там, де вам зручно!

Більше по темі:

Міністерство економіки | Національний кешбек | Бронювання від мобілізації | Енергоатом

Реклама

Реклама

НОВИНИ
Новини України
Війна в Україні
Економіка
Світ
Надзвичайні події

ПОЛІТИКА

АНАЛІТИКА
Статті
Інтерв'ю
Точка зору

БІЗНЕС
Економіка
Фінанси
Авто
Tech
Енергетика
Біла економіка

ЖИТТЯ
Гроші
Зміни
Освіта
Суспільство

СПОРТ
Футбол
Баскетбол
Теніс
Бокс

STYLER
Люди
Тренди
Корисне
Смачно
Гороскопи

WAVE
Інсайдер
Стиль
Велнес
Культура
Подорожі
Смак
Зірки

РБК-УКРАЇНА UA | EN | RU

Про компанію
Редакційна політика і стандарти
Як стати нашим автором
Правила користування
Правова інформація
Політика конфіденційності
Контакти
Команда
Вакансії в РБК-Україна
Розмістити рекламу

Ідентифікатор онлайн-медіа в Реєстрі суб'єктів у сфері медіа — R40-05347 Інформаційний портал «РБК-Україна» має тримовну версію (українську, російську та англійську), головна сторінка порталу - https://www.rbc.ua. Фотографії, зображення належать їх правовласникам. Всі фотографії на Порталі, авторами яких є журналісти «РБК-Україна», розміщені на умовах ліцензії Creative Commons Attribution 4.0 International. Редакція «РБК-Україна» може не поділяти точку зору авторів. Оціночні судження не підлягають спростуванню та доведенню їх правдивості. За достовірність та зміст реклами відповідальність несе рекламодавець. Матеріали, позначені плашкою: «Прес-релізи», «Спецпроект», «Партнерський матеріал», «Promo», «Благодійність», «Резонанс» розміщуються на правах реклами і призначені, як правило, для осіб, які досягли 21-річного віку. «Новини компанії» - це інформаційний формат, що охоплює новини, події та оголошення, пов'язані з діяльністю компаній, базуються на пресрелізах, які випускають самі компанії, і за які редакція не несе відповідальність. Онлайн-медіа «РБК-Україна» призначене для осіб віком від 21 року.

© LLC «UBT MEDIA», 2006-2026.